C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-1657/24 Judecătoria Soroca, sediul Central
Judecător Dinu Brașoveanu

D E C I Z I E
În numele Legii

20 februarie 2025 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord

Având în componența sa:
Președintele ședinței: Ghenadie Liulca
Judecătorii: Ecaterina Arseni, Oxana Mironov

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr. 6 Soroca, Porcescu Dumitru declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 05 noiembrie 2024, privind admiterea plângerii condamnatului Ciornîi Ruslan ***** înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ţinând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La 17.09.2024, în Judecătoria Soroca, sediul Central a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Ciornîi Ruslan ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 05.11.2024, s-a admis plângerea condamnatului Ciornîi Ruslan ***** împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale; s-a constatat faptul că Ciornîi Ruslan ***** a fost deţinut în perioada 04.03.2024-30.10.2024 în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în total 240 (două sute patru zeci) zile, în

condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale; în condiţiile art. 473/4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Ciornîi Ruslan *****, cu 48 (patruzeci şi opt) zile, pentru perioada de 240 (două sute patruzeci) zile în favoarea condamantului, în care s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 6- Soroca, cu calcularea a 2 (două) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenţie; termenul pedepsei definitive de 7 (şapte) ani 6 (şase) luni închisoare, stabilit lui Ciornîi Ruslan prin sentinţa Judecătoriei Drochia sediul Rîşcani din 13.04.2022, s-a redus cu 48 (patruzeci şi opt) zile.

Nefiind de acord cu soluția instanței, directorul adjunct al Penitenciarului nr. 6 Soroca Porcescu Dumitru, în termen a contestat încheierea sus-menționată cu recurs și a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Soroca sediul Central din 05.11.2024, în partea reducerii pedepsei cu 48 zile pentru perioada, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr.6 Soroca.

În susținerea cererii de recurs a invocat următoarele argumente:

- consideră că la examinarea pretenţiilor invocate de Ciornîi Ruslan, judecătorul de instrucţie a apreciat superficial probele prezentate de reprezentatul instituţiei privind condiţiile de detenţie din instituţia penitenciară în care este deţinut Ciornîi Ruslan;

- prin raportul prezentat şi anexele la acesta, au fost descrise cu lux de amănunte condiţiile care sunt asigurate lui Ciornîi Ruslan pe parcursul deţinerii în instituţia respectivă, din care rezultă că au fost respectate standardele minime de întreţinere a acestuia, şi nicidecum nu pot fi apreciate condiţiile de detenţie ca inumane sau degradante;

- argumentul cheie pe care s-a fondat prima instanţă, la aprecierea condiţiilor de detenţie ca fiind inumane şi degradante a servit spaţiul de 4 m^2 ce ar trebui să revină fiecărui condamnat. În context precizează faptul că, potrivit raportului în care se descriu condiţiile de detenţie în instituţia penitenciară în care este deţinut Ciornîi Ruslan, au fost prezentate datele cu privire la spaţiul de deţinere acordat acestuia, din care rezultă că norma de spaţiu cu care a fost asigurat corespunde standardelor statuate, iar instanţa contrar datelor indicate, s-a fondat pe constatările efectuate de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii (CPT) în rapoartele sale efectuate în rezultatul vizitelor întreprinse. Rapoartele (CPT) în urma vizitei din anul 2018 sînt deja învechite şi nu corespund realităţii, dat fiind faptul că s-au efectuat schimbări (reparaţii curente pentru îmbunătăţirea condiţiilor);

- menţionează că prin Ordinul MJ nr.150 din 10.06.2022 „Privind stabilirea tipurilor de penitenciare, sectoarelor de detenţie create în cadrul acestora şi a capacităţii de deţinere pentru fiecare instituţie”, capacitatea totală a Penitenciarului nr. 6 Soroca constituie 753 locuri, cu respectarea normei de spaţiu minim de 4 m2 pentru un deţinut (la moment fiind 589 condamnaţi);

- la caz, au fost argumentate toate chestiunile cu privire la: asigurarea condiţiilor materiale de detenţie sub aspectul amenajării şi dotării celulelor de

detenţie, asigurarea iluminării şi ventilării, asigurarea cu obiecte de igienă şi menaj, acordarea posibilităţii aflării în afara celulei în perioada de la deşteptare până la stingere, acordarea asistenţei medicale necesare în condiţii de confidenţialitate şi asigurarea condiţiilor optime pentru exercitarea tuturor drepturilor prevăzute persoanelor aflate în detenţie;

- la examinarea cauzei nu au fost apreciate probele sub formă de planşe fotografice prezentate. Or, prin intermediul acestora se demonstrează direct netemeinicia pretenţiilor invocate de Ciornîi Ruslan cu privire la condiţiile în care se deţine. Materialele fotografice au fost prezentate anume în scopul de a demonstra aflarea numitului în condiţiile reale de detenţie, prin prezentarea probelor vizibile, în susţinerea argumentelor invocate în raport în această privinţă;

- la aprecierea condiţiilor de detenţie corespunzător plângerii adresate de Ciornîi Ruslan, judecătorul de instrucţie s-a ghidat exclusiv de alegaţiile declarative ale condamnatului şi constatările generale indicate în rapoartele instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniul respectării drepturilor omului. Astfel, raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speţa, instanţa a apreciat că plângerea acestuia este una întemeiată şi urmează a fi admisă, cu emiterea unei soluţii în favoarea condamnatului, bazându-se pe problemele supraaglomerării care au fost identificate în constatările respective şi care au fost trasate în repetate rânduri de Comitetul ONU împotriva torturii (2014, 2017), Comitetul european pentru prevenirea torturii (2015-2019), Avocatul Poporului (2002-2019), Consiliul pentru prevenirea torturii (2017-2019) şi raportul Ombudsman-ului din 2019;

- în aşa fel, judecătorul de instrucţie nu a luat în considerare argumentele prezentate de instituţia penitenciară cu privire la evaluarea condiţiilor de detenţie în care este deţinut Ciornîi Ruslan. fapt din care a interpretat eronat clasificându-le grave, pentru care a dispus aplicarea calculului a 2 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie pentru perioada de 240 zile aflat în Penitenciarul nr. 6-Soroca se reduce pedeapsa cu 48 zile;

- în această ordine de idei, se conclude faptul că pe perioada detenţiei, condamnatul Ciornîi Ruslan nu a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei, iar completul de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urmează să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate;

- reieşind din probele anexate, se constată că condiţiile materiale de detenţie în care se deţine condamnatul Ciornîi Ruslan, sunt satisfăcătoare şi nu depăşesc pragul minim de severitate cerut de art. 3 CEDO. Astfel, condamnatului în Penitenciarul nr. 6-Soroca îi sunt asigurate condiţii corespunzătoare ce asigurau minimul necesar conform standardelor reglementate de legislaţia execuţional-penală.

Potrivit prevederilor art.447 alin.(1) Cod procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces.*

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursului, declarat de către administrația Penitenciarului nr. 6 Soroca, părțile nu au depus referință asupra recursului declarat.

Cercetând materialele cauzei deduse judecății, verificând încheierea contestată prin prisma motivelor de recurs invocate, Colegiul penal consideră necesar de a respinge ca nefondat recursul declarat și a menține încheierea primei instanțe, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 448 Cod procedură penală, *(1) Judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs*.

În temeiul prevederilor art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod procedură penală, *Judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menţinând hotărârea atacată, dacă: recursul este nefondat.*

În motivarea soluției adoptate, Colegiul Penal reține următoarele circumstanțe, după cum urmează:

Prin sentința Judecătoriei Drochia sediul Rîşcani din 13.04.2022, Ciornîi Ruslan a fost condamnat în baza art. 208/1; 85 CP - 7 ani 6 luni închisoare.

Prin încheierea Judecătoriei Bălţi, sediul Central din 12.05.2023 în baza art. 385 alin. (5); 473/4 alin. (4) CPP, termenul redus cu 1040 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Bălţi, sediul Central din 06.03.2024 în baza art. 473/4 alin. (4) CPP, termenul de pedeapsă a fost redus cu 46 zile.

Prin încheierea Judecătoriei Bălţi, sediul Central din 04.07.2024 în baza art. 473/4 alin. (4) CPP termenul de pedeapsă a fost redus cu 60 zile.

Începutul termenului - 13.04.2022. Sfîrşitul termenului - 23.08.2026.

În prezent, condamnatul Ciornîi Ruslan ***** se deţine în Penitenciarul nr. 6 Soroca.

Potrivit materialelor cauzei, Ciornîi Ruslan ***** s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în perioada 04.03.2024-30.10.2024, în total 240 zile.

Cu referire la încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 05.11.2024, Colegiul penal stabilește că judecătorul de instrucție corect a admis plângerea condamnatului Ciornîi Ruslan împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Colegiul penal consideră întemeiată concluzia instanței de fond privind constatarea faptului că Ciornîi Ruslan a fost deţinut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în Penitenciarul nr.6 Soroca în perioada 04.03.2024-30.10.2024 în calitate de condamnat.

Afiliindu-se celor constatate de judecătorul de instrucție, Colegiul penal consideră că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Ciornîi Ruslan pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 6 Soroca, în calitate de condamnat au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției într-un mod contrar prevederilor art.3 din Convenție.

Conform art. 3 al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului, *nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.*

Conform art. 473[2] alin. (1) CPP*, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, încalcă drepturile condamnatului sau prevenitului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit personal sau prin intermediul unui avocat la instanța în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară ale cărei acțiuni sau inacțiuni se contestă.*

Conform prevederilor art. 473[2] alin. (3) CPP*, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.*

Conform prevederilor art. 473[4] alin. (4) CPP*, În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.*

Examinând actul judecătoresc de soluționare a plângerii condamnatului în raport cu materialul probator administrat pe caz, Colegiul penal reține că judecătorul de instrucție a cercetat cauza sub toate aspectele, obiectiv și complet, iar încheierea recurată este pasibilă menținerii fără modificări.

În acest sens, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CEDO cu referire la încălcarea art.3 din Convenție, judecătorul de instrucție just a stabilit că pe parcursul perioadei vizate Ciornîi Ruslan s-a deținut în condiții de supraaglomerare, nefiind respectată norma spațiului locativ per persoană, confirmându-se și celelalte alegații ale condamnatului referitor la condițiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie și aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă ș.a., ceea ce evident determină încălcarea drepturilor sale garantate de art.3 CEDO.

Aceeași apreciere pozitivă se atribuie și față de cuantumul reducerii stabilit de prima instanță în baza art.473^4 alin.(4) CPP, pentru perioada de detenție a lui Ciornîi Ruslan în penitenciarul vizat în plângere. Instanța de judecată just a evaluat nivelul inevitabil de suferință inerent detenției într-un mod contrar prevederilor art.3 din Convenție și a stabilit în acest sens calculând două zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie pentru perioada de 240 zile fiind redus termenul pedepsei cu 48 zile.

Recurentul mai pretinde că Ciornîi Ruslan nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman sau degradant, fiind asigurat cu minimul de întreținere.

Argumentul recurentului, Colegiul penal îl apreciază ca nefondat, în acest sens menționând prevederile pct. 464 al Statutului executării pedepsei de către condamnați, potrivit căruia, *fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m², care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții*.

În acest aspect, Colegiul penal consideră oportun de a se referi și la practica CEDO expusă în cauzele *Kantyrev împotriva Rusiei*, *Kadikis împotriva Letoniei* și *Melnik împotriva Ucrainei*, unde Curtea a reiterat, că atunci când suprapopularea dintr-o închisoare atinge un anumit nivel, acest element este suficient, în sine, pentru a concluziona încălcarea art.3 din Convenție. În general, este vorba despre cazurile în care *spațiul personal* acordat unui reclamant este mai mic de 3 m².

Colegiul penal reține criticele invocate de către judecătorul de instrucție asupra raportului administrației instituției penitenciare, precum că: Ciornîi Ruslan s-a aflat în instituția penitenciară în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici-un aspect inuman și/sau degradant, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect.

La analiza condițiilor de cazare a deținutului, Colegiul va face trimitere la cele indicate în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m^2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Conform Raportului din 13 decembrie 2018 către Guvernul Republicii Moldova, întocmit în cadrul vizitei care a avut loc în perioada 05-11 iunie 2018 în câteva dintre penitenciarele din ţară, a subliniat că situația Penitenciarului nr. 6-Soroca, în linii generale, în comparație cu cele concluzionate în raportul vizitei periodice din anul 2015, și anume: starea celulelor, care necesită reparații și îmbunătățirea condițiilor de

igienă; accesul limitat la lumina razelor solare; insalubritatea sanitară; infectarea cu paraziții, etc.), a rămas neschimbată pentru un număr mare de deținuți, care continuau să fie ținuți în condiții, care pot fi de-a dreptul considerate inumane și degradante. În Penitenciarul nr. 6 Soroca au fost desfășurate reparații minore doar în sectorul 12 și în cantina pentru deținuți, erau în curs de desfășurare lucrările de divizare a dormitoarelor de capacitate înaltă în camere mai mici. S-au menționat încă o dată diferențele izbitoare în condițiile de detenție în diferite zone de cazare. Potrivit punctului 40 al Raportului, s-a constatat că, la Penitenciarul din Soroca, în care erau deținute aproape 800 de persoane, nu era un medic de mai bine de un an. În cabinetul medicului dentist starea condițiilor igienice era deplorabilă. Medicamentele din acest cabinet nu erau păstrate în modul corespunzător. Totodată, specialiştii din cadrul CPT au recomandat autorităţilor din Republica Moldova ca să-şi mărească eforturile în sensul îmbunătăţirii condiţiilor de detenţie curente în penitenciarul respectiv.

Respectiv, Colegiul penal, la fel ca și judecătorul de instrucție, consideră că dificultățile cu care s-a confruntat Ciornîi Ruslan pe parcursul detenției sale în perioada nominalizată, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

În sensul celor descrise supra, Colegiul penal apreciază conținutul recursului declarat de directorul adjunct al Penitenciarului nr. 6 Soroca, Porcescu Dumitru ca fiind o expunere a dezacordului cu soluția adoptată, fără a se indica careva încălcări la emiterea soluției, ceea ce nu poate servi temei pentru modificarea soluției just adoptate de judecătorul de instrucție.

În împrejurările constatate, instanța de recurs ajunge la concluzia că recursul declarat la caz este nefondat, din care motiv urmează a fi respins cu menținerea în vigoare a actului judecătoresc contestat.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul directorului adjunct al Penitenciarului nr. 6 Soroca, Porcescu Dumitru declarat împotriva încheierii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 05 noiembrie 2024, privind admiterea plângerii condamnatului Ciornîi Ruslan ***** înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului, se respinge ca nefondat, încheiere care se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței: Ghenadie Liulca

Judecători: Ecaterina Arseni

Oxana Mironov